

GOVERNMENT OF KARNATAKA
KARNATAKA SCHOOL EXAMINATION AND ASSESSMENT BOARD
II YEAR PUC EXAMINATION MARCH – 2023
SCHEME OF EVALUATION

Sub: ECONOMICS
Sub Code: 22

Max Marks: 100
No. of Questions : 51

PART-A

I. Choose the correct answer.

10 x 1 = 10

1. (B) Subjective
2. (A) Marginal Product
3. (B) Monopolistic Competition
4. (C) Economic Agents
5. (B) Macro Economics
6. (C) Medium of Exchange
7. (B) Encourages of Investment
8. (C) Excise Duties
9. (C) Gold Standard
10. (D) All of the Above

II. Fill in the blanks by choosing appropriate answer from the bracket.

5x1=5

11. Average revenue
12. Final
13. RBI
14. Not Consumed
15. April 1 to March 31st

III Match the Following:

5x1=5

16.

A		B	
1	Service of a teacher	a	Skill
2	Normal profit	b	Zero profit
3	Market Equilibrium	c	QD = QS
4	Balance of trade	d	Trade in goods
5	Managed floating	e	Dirty floating

PART-B

IV. Answer any NINE of the following questions in FOUR sentences each

9 x 2 = 13

17.

Budget line	Budget set
1. Show the combinations which are attainable by consumer's income.	1. Shows the combination of two goods which gives the cost exact equal to the consumer's income
2. Budget line consists only the combinations which lie on the line	2. Budget set consists the combinations which lie on and below the line
3. Budget line's function is $PIX_1 + P_2X_2 = M$	3. Budget set's function is $PIX_1 + P_2X_2 \leq M$

18. A type of goods for which consumer's demand decrease with the rise in consumer's income are called inferior goods. For example

- a. Low quality food items like coarse cereals
- b. Low quality Residing houses like hut...

The demand for goods which move in the opposite direction with the consumer's income.

19. Consumer always prefers a type of combinations which give higher level of utility consisting more quantity of goods is called Monotonic preference. It means rational consumer always prefer higher indifference curve in indifference map, that offers him a higher level of satisfaction.

20. a) Cardinal Utility Analysis
- b) Ordinal Utility Analysis

21. a) Technological progress
- b) Input price

22. The price at which the market supply is equal to the market demand is called equilibrium price. The quantity bought and sold at the equilibrium price is called 'equilibrium quantity'.

23. a) Single producer/seller
- b) Large number of buyers
- c) No other substitute commodities.

d) Entry and exit restricted

24. The revenue per unit of commodity sold is called the Average Revenue (AR). The change in total revenue due to the sale of an additional unit of a commodity is called Marginal Revenue (MR).

Factors of production	Rewards/Remuneration
1. Land	Rent
2. Labor	Wage
3. Capital	Interest
4. Organisation/entrepreneurship	Profit

	Stock	Flow
1	Stock is defined as a particular point of time	Flow is defined over a period of time.
2	Ex. The water in tank at a particular point of Time	Ex. The amount of water which is flowing into the tank from the tap per minute
3	Ex. Buildings, Machines, food grain stock Etc.	Ex. Income, Production, export, import, etc.
4	Did not undergo wear and tear	Undergo wear and tear
5	Stock does not have a time dimension	Flow has time dimension as its magnitude can be measured over a period of time.

27. **CRR**: Certain percentage of deposits which every bank must keep as reserve in RBI is called CRR

SLR: Certain percentage of deposits which every bank must keep as reserve within itself is called SLR

28. If all the people of the economy increases the proportion of income they save (MPS), the total value of savings in the economy will not increase. It will either decline or remain unchanged.

This result is known as the paradox of thrift

29. Non-paying users of public goods are called free riders. Because, they will not voluntarily pay for what they can get for free and for which there is no exclusive title to the property being enjoyed. Ex: Parks, Roads, Water, Bridges, National defence etc

30. The price of one currency in terms of another currency is called foreign exchange rate, it is also called Forex Rate. For example, if we have to pay 50 for \$1, the exchange rate is ₹ 50 per \$1.

PART-C

V. Answer any SEVEN of the following questions in TWELVE sentences each:

7x4=28

31. If all economic activities are organized through the market, it is called market economy. In the market economy, all economic activities are organized by sellers and buyers, instead of government or central authority, which is contrast to a centrally planned economy. Example: USA, JAPAN, AUSTRALIA, etc..

The term market in the economics is quite different, for buying and selling commodities individuals may or may not meet each other in an actual physical location. So, in economics market is an institution which organizes the free interaction of individuals pursuing their respective economics activities. In other words, a market is a set of arrangements, where economic agents can freely exchange their endowments or products with each other. For example, buyers and sellers can exchange goods in village chowk (circle) or a supper bazaar in a city or alternatively buyer and sellers can interact with each other through telephone or internet and conduct exchange commodities.

In the market system all goods and service will have a level of prices, which is mutually agreed by the buyers and sellers, in this price level goods will be exchanged. If buyer demands more of a certain goods, the price of that goods will rise, this induces the producer to produce more than what currently being produced to maximize their profit. In this way the prices of goods and services send important information to all the individuals across the market and helps achieve coordination in a market system. Thus, in a market system, the central problems, regarding how much and what to produce are solved through the coordination of economic activities brought by the price signals.

32. The time period in which all inputs needed for production can be changed is called Long Run Cost. In the long run all inputs are variable, there are no fixed costs. So, there is no difference between the total variable cost and the total cost.

> Total Cost (TC): The total amount spent on all inputs in the production is called Total Cost. (OR)

The cost incurred to produce a certain level of production is called Total Cost.

> Long Run Average Cost (LRAC): Long run average cost is defined as cost per unit of output. In order to calculate Long Run Average Cost the following formula is being used.

$$LRAC = TC/q.$$

TC-Total Cost, q- Quantity of Production.

> Long Run Marginal Cost (LRMC): Long Run Marginal Cost is the change in the total cost per unit of change in the output.

Long Run Marginal Cost can be calculated by using following formula.

$$LRMC = TCq - TCq-1.$$

TCq-Total Cost of qty units, TCq-1 - Total Cost of preceding unit of qth unit.

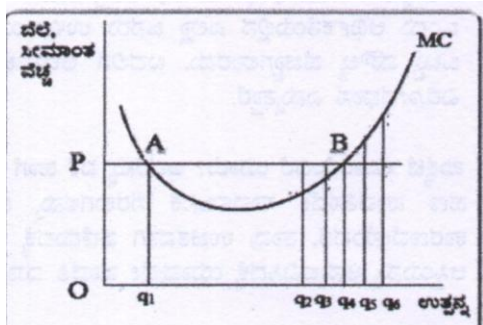
It is argued that in a typical firm IRS is observed at the initial level of production. This is then followed by the CRS and then by the DRS. Accordingly, the LRAC and LRMC curve is a 'U' shaped curve. The downward sloping part of LRAC corresponding to IRS and upward rising part corresponds to DRS, at the minimum point of LRAC Curve, CRS is observed. LRMC Curve cuts LRAC from below at the minimum point of the LRAC.

33. Condition 1: Profit is maximum when $P = MC$.

Profit is the difference between total revenue and total cost ($n = TR - TC$). Both total revenue and total cost increase as output increase, as long as the change in total revenue is greater than the change in total cost, profit will continue to increase. If arginal revenue is greater than marginal cost, profit increases and if marginal revenue is less than marginal cost, profit will fall. So, we can conclude that profit is maximum at the level of output where marginal revenue is equal to marginal cost ($MR = MC$). In perfect competitive market, we have established that $MR = P$, so the firm's profit is maximum at the level of output where $P = MC$.

a) Condition 2: Marginal cost must be non-decreasing at q_e .

As production increases marginal cost goes on decreasing, it reaches minimum level then starts increasing.

In the above diagram OX axis represent output and OY axis represent Price and cost. In the diagram q_1 level of production, in which Price is equal to marginal cost, does not maximise the level of profit, because marginal cost is more than price in the earlier production of q_1 . In the q_2 level of production, price is more than MC, further production increases the profit. In the q_5 level of production price is less than MC. So, in this level of production firm incurs loss, but in the q_0 level production (equilibrium production), price is equal to MC ($P = MC$), and MC is not decreasing at q_0 but increasing.

34. In both the developed and developing countries, apart from the private capitalist sector there are the government and households sectors.

Role of the government: The roles of the state include forming laws, enforcing them and delivering justice. Government is mentioned below.

- Forming law and enforcing them.
- Function of delivering justice.
- Imposition of tax to achieve equality.
- Spending money on building public infrastructure
- Involve in production.
- Control and direction of economic activity of the nation.

Role of the household sector: The sector where is single individual group} who takes decisions relating to his own consumption is called household sector. The role of the household sector mentioned below.

- Takes decisions relating to individuals consumption.
- Household sector also saves.
- Households sector pay taxes.
- Supply of factors of production to the firms.
- Earns remuneration like rent, wage, interest and profit.
- The people of households sector may be the owners of the firms and earn profits.
- Creating the demand for goods produced by firms.
- People provide services to government department and earn salary.

35. Externalities refer to the benefit or harm, a firm or an individual cause to another for which they are not paid or penalized.

There are two types of 1. Positive externalities, 2. Negative externalities.

1. Positive externalities:

Positive externalities refer to the benefits that a firm or individual cause to another for which they are not paid extra. It does not have any market in which they can be bought and sold. For example, suppose there is an oil refinery, which refines cured petroleum and which cause to increase in employment, constructing new roads. These are the positive externalities. In such case, if we take GDP as a measure of welfare of the economy, we shall be underestimating the actual welfare of the economy.

2. Negative externalities:

Negative externalities refer to the harms a firm or an individual causes to another for which they are not going to bear any cost.

For example, while carrying out the production, the refinery may also be polluting the nearby river. Pollution may cause harm to the people who use the water of the river, may also kill fish or other organisms and as a result the fisherman of the river may be losing their livelihood. Such harmful effect that the refinery is inflating on others, for which it will not bear any cost, these are negative externalities. In such a case, if we take GDP as a measure of welfare of the economy, we shall be overestimating the actual welfare of the economy.

36. The stock of unsold finished goods or semi-finished goods or raw materials which are firm carries from one year to the next year is called inventory. Change in inventories may be planned or unplanned.

a. Unplanned accumulation of inventories:

When there is an unexpected fall in sales, firm will have unsold stock of goods which is not anticipated is called as unplanned accumulation of inventories.

Example: The firm starts the year with an Inventory of 100 shirts. During the coming year it is expected sell 1000 shirts. Hence, it produces 1000 shirts. However during the year, the sales of the shirts turn out to 600 shirts only, remaining 400 shirts enter to the stock. So, the present year's inventory 500 shirts(400+100-500). This type of inventory is an example for unplanned accumulation of inventories.

b. Unplanned Decumulation of inventories:

When there is an Unexpected rise in the sales, the firm will have a fall in stock of goods which is not anticipated it is called unplanned decumulation of inventories.

For example: A firm starts the year with an Inventory of 100 shirts. During the coming year it expects to sell 1000 shirts, it produces 1000 shirts. However during the year, sales of shirts unexpectedly rise 1050. The firm will have to sell 50 shirts from the stock and the current inventory reduces to 50 shirts

(100-50=50). This type of inventory is an example for unplanned decumulation of inventories.

37. Central bank is very important institution in a modern economy. RBI is central bank of India, it was established in 1935. The headquarters of RBI is in Mumbai, and the present governor is Shaktikanta das. Functions of RBI are follows.

A. Issuing the currency: RBI has the monopoly in issuing the currency notes in India. However coins are being issued by government of India RBI has the authority of print different denomination of notes according to the nations need.

B. Bankers to the government: RBI acts as a banker to the government. RBI receives and makes payments and transfer funds on behalf of the government, gives credit to the govt.. RBI acts as representative of government and also gives advice to the government.

C. Control of money supply: The RBI controls the money supply in the economy in various ways. For controlling of money supply RBI uses quantitative and qualitative tools like open market operations, bank rate, CRR, SLR, margin requirement etc..

D. Leader of money market (banker to the banking system: RBI acts as a bank to the banking system. RBI has the power to control and guide of all the commercial banks in the country.

E. Custodian of foreign exchange reserves: RBI is the custodian of the foreign exchange reserves of the economy. RBI preserves and provides the precious foreign exchange of the country.

F. Lender of last resort: when commercial banks are not able to get funds from any sources, finally RBI will be ready to lend to banks at all times, due to this, RBI is said to be the 'Lender of the last resort'.

38. The functional relationship between consumption and income is called consumption function. The simplest consumption function assumes that consumption changes at a constant rate as income changes. Of course, even if income is zero, some consumption still takes place. Since this level of consumption is independent of income, it is called Autonomous consumption.

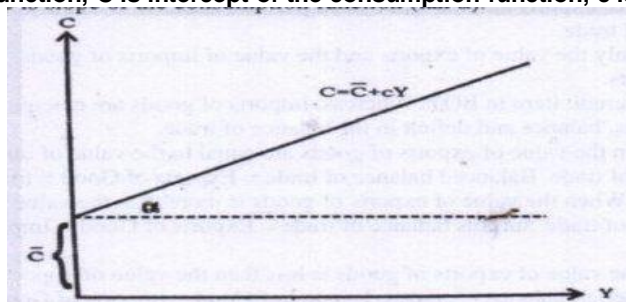
We can write the consumption function as $C = \bar{C} + cY$, here \bar{C} is the consumption expenditure by households, \bar{C} is autonomous consumption and cY represents induced consumption. Induced consumption (cY) depends on income, it means consumption rises when income rises. It can be shown by MPC(marginal propensity consume).

MPC can be calculated with the help of above equation.

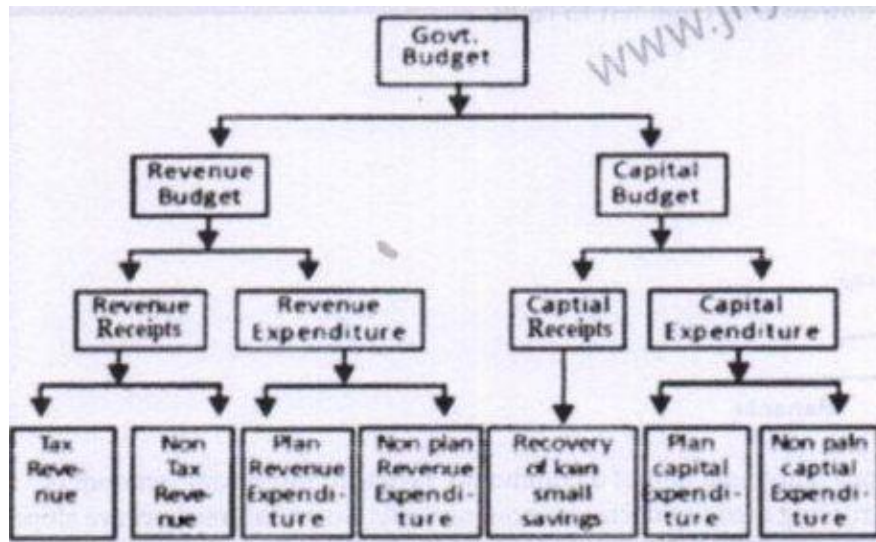
Generally value of MPC lies between 0 and 1. This means that as income increases either the consumer do not increase consumption at all(MPC=0) or use entire change in income on consumption (MPC=1) or use part of the change in income for changing consumption ($0 < MPC < 1$) and part of income not consumed is called savings. So, $S = Y - C$. Imagine, a country has a consumption function described by $C = 100 + 0.8Y$. This indicates that even the country does not have any income. its citizens still consume Rs. 100 worth of goods this is autonomous consumption(100).this means that if income goes up to Rs 100 in the country consumption will go up to Rs 80.

The functional relationship between consumption and income can be shown in the following equation and graph.

$C = \bar{C} + cY$, here \bar{C} is consumption function, \bar{C} is intercept of the consumption function, c is slope of the consumption function

The diagram shows that even income is zero there will be autonomous consumption and consumption increases when income increases but changed in the rate of consumption the change in the rate of income.

40. Budgetary deficits must be financed by the various sources of borrowings of the government is called public debt. One must deal with the whole" differently from the part". Unlike any one trader, the government can raise resources through taxation and printing money. Therefore public debt may not be burden.

Transfer the burden of debt: By borrowing the government transfers the burden of reduced consumption on future generations. The government borrows by issuing bonds to the people living at present but may decide to pay off the bonds some 20 years later by rising taxes. Therefore whose disposable income will go down and hence consumption, thus, national savings it was argued, would fall. Also, government borrowing from the people reduces the savings available to the private sector. To the extent that this reduces capital formation and growth, debt acts as a „burden" on future generations. In other hand, it has been argued that when a government cuts taxes and runs a budget deficit, consumers respond to their after-tax income by spending more. It is possible that these people are short sighted and they may not realise that at some point in future, the government will have to raise taxes to pay off the debt and accumulated interest. Even if they comprehend this, they may expect the future taxes to fall not on them but on future generations. Internal and external debt: Commonly internal debt does not matter because we owe it to ourselves. This is because although there is a transfer of resources between generations, purchasing power remains within the nation. However, the external debt involves a burden since we have to send goods abroad corresponding to the interest payments. Public debt is burdensome if it reduces future growth in output.

41. The difference between the value of exports and the value of imports of goods of a country in a given period of time is called balance of trade.

Balance of trade (BOT) records only the value of exports and the value of imports of goods. i.e only visible items of exports and imports.

Exports of goods are entered as a credit item in BOT. Whereas, imports of goods are entered as a debit item in BOT. There may be surplus, balance and deficit in the balance of trade.

Balanced balance of trade: When the value of exports of goods are equal to the value of imports of goods is called balanced balance of trade. $\text{Balanced balance of trade} = \text{Exports of Good} = \text{Imports of Good}$
 Surplus balance of trade: When the value of exports of goods is more than the value of imports of goods is called surplus balance of trade. $\text{surplus balance of trade} = \text{Exports of Good} > \text{Imports of Good}$

Deficit balance of trade: when the value of exports of goods is less than the value of imports of goods is called deficit balance of trade. $\text{deficit balance of trade} = \text{Exports of Good} < \text{Imports of Good}$

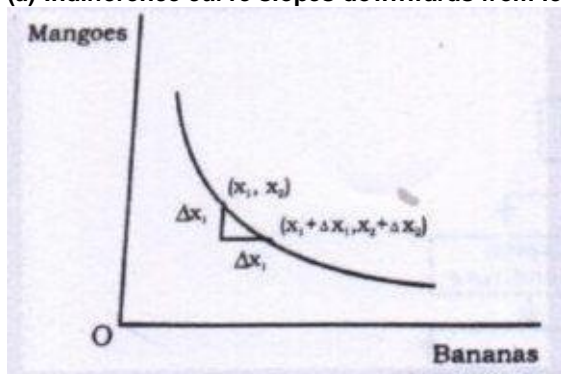
PART-D

VI. Answer any FOUR of the following questions in TWENTY sentences each :

4x6=24

42. A curve showing different combinations of two commodities which give same level of utility is called indifference curve. The features of indifference curves are as follows.

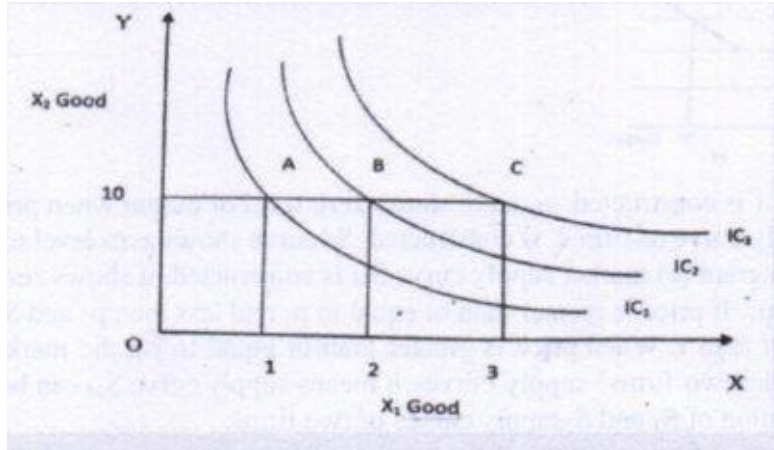
(a) Indifference curve slopes downwards from left to right.

If the consumer wants to have one additional unit of a commodity he has to forgo some amount of another commodity and the sacrificing quantity decreases continuously. So, indifference curve slopes downwards from left to right due to marginal rate of substitution. As long as consumer is on the same indifference curve an increasing bananas consumption must be compensated by a fall in quantity of mangoes.

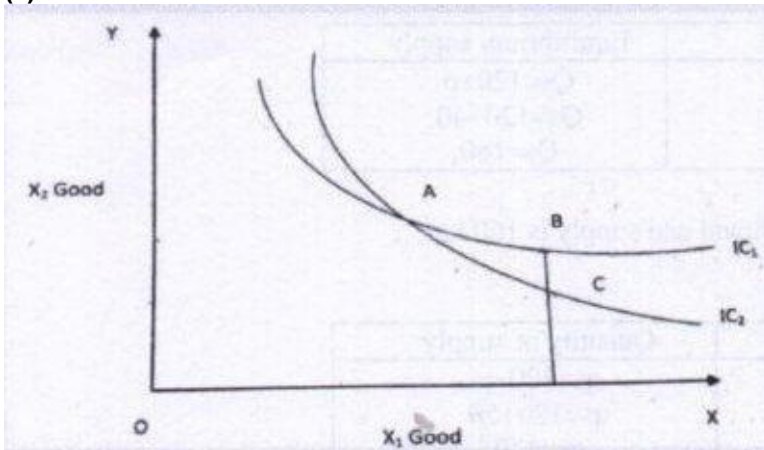
(b) Higher indifference curve gives greater level of utility

Combination	X, Good	X2 Good
A	1	10
B	2	10
C	3	10

Every indifference curve falling to the right indicates a higher level of satisfaction higher indifference curve consists of combinations with more of both goods. So, higher indifference curve gives greater level of utility. In the diagram A, B and C are the combinations of X, and X2 goods shown in the diagram. All combinations consist of same amount of X2 goods and different levels of X, good. Combination B consists more of X, goods compared to the combination A and combination C consists more of X, goods, compared to the combination B. Combination B lies on higher indifference curve compared to the combination A, likewise combination C lies on a higher Indifference curve than combination B yields more satisfaction. So, higher indifference curve gives greater level of utility.

(c) two indifference curve never intersect each other

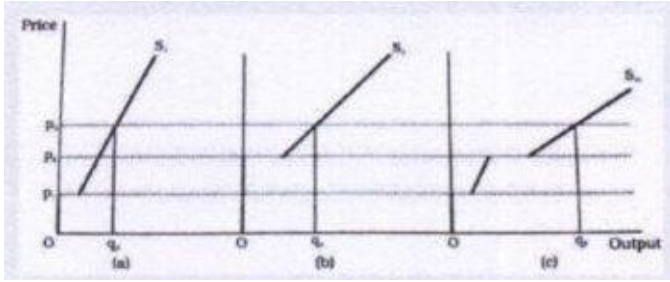
If two Indifference curves intersect each other it gives conflicting results. Combination A and B on the IC1, indifference curve which means A and B combinations give same level of satisfaction. Like that combinations

A and C lies on the IC2 indifference curve which means that A and C combination gives same level of satisfaction. But the combination B has more of X2 good compared to the combination C. So, intersection of two Indifference curves gives conflicting result.

43. Graphical representation of market supply schedule is called as market supply curve. The market supply curve shows the aggregate output levels of firms to the corresponding different market prices. It is obtained by horizontal summation of individual supply curves. Consider a market having n number of firms. Firm 1, firm 2, firm 3 firm and so on. The sum of firms' supply is the market supply. It means $\text{market supply} = (\text{supply of firm 1 at price } p) + (\text{supply of firm 2 at price } p) + \dots + (\text{supply of firm } n \text{ at price } p)$. In other words, the market supply at price p is the summation of the supplies of individual firm at that price.

We can derive the market supply curve with the assumption of two firms in the market, firms produce

differently with the different cost structure. Firm 1 will not produce anything if the market price is less than p_1 and firm 2 will not produce anything if the market price is less than p_2 .

In diagram (a) supply curve S_1 of firm 1 is constructed, s_1 curve shows zero level of output when price is less than p_1 . In the diagram (b) supply curve of firm 2 is constructed, S_2 curve shows zero level of output when price is less than p_2 . In diagram (c) market supply curve SM is constructed, it shows zero level of output when price is less than p_1 . If price is greater than or equal to p_1 , and less than p_2 and SM curve coincide with the supply curve of firm 1. When price is greater than or equal to p_2 , the market supply curve SM is constructed with the two firms' supply curves. It means supply curve SM can be obtained by taking a horizontal summation of S_1 and S_2 supply curves of two firms.

Market supply curve shifts if the number of firms changes. If the number of firms increases, market supply curve shifts rightward and if the number of firms decreases market supply curve shifts leftward. So, $200-p-120+p$

44. a) Ans:- Equilibrium point is where $q_d=q_s$
 Be re-arranging the terms, $p=80$
 $200-120-2p$
 $P-80/2=40$
 Equilibrium price is rs. 40

b)Ans:-

Equilibrium demand	Equilibrium supply
$q_d=200-p$	$Q_s=120+p$
$q_d=200-40$	$Q_s=120+40$
$q_d=160$	$Q_s=160$

At the price Rs. 40 $q_d = q_s$
www.jnyanabhandar.in
 So, the equilibrium quantity of demand and supply is 160 kg

c)Ans:-

Quantity of demand	Quantity of supply
$q_d=200-p$	$q_s=120+p$
$q_d=200-50$	$q_s=120+50$
$q_d=150$	$q_s=170$

When the price $>$ equilibrium price, if it is 50, the quantity of demand decrease to 150 kg, and quantity of supply increase 170 kg [$SS > DD$]

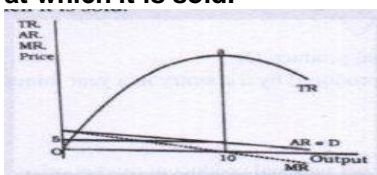
d) Ans:-

Quantity of demand	Quantity of supply
$q_d=200-p$	$Q_s=120+p$
$q_d=200-30$	$Q_s=120+30$
$q_d=170$	$q_s=150$

When the price $<$ equilibrium price, if it is Rs30, the quantity of demand increase 170 kg and quantity of supply decrease to 15kg [$DD > SS$].

45. The profit maximising monopoly firm try to determine the quantity produced and price at which it is sold. The simple case of zero cost can be explained with the assumption of that the entire quantity produced by a monopoly firm put up for sale and does not maintain stocks of the quantity produced. Suppose there exists a village situated sufficiently far away from other villages, in this village, there is exactly one well from which water is available. All residents are completely dependent for their water requirements on this well. The well is owned by a person who is able to prevent others from drawing water from it except through purchase of water. The person who purchases the water has to draw the water out of the well.

The well owner is thus a monopolist firm which bears zero cost in producing the good, we shall analyse this simple case of a monopolist bearing zero costs to determine the amount of water sold and the price at which it is sold.

In the diagram, the quantity of output is measured on OX axis. The Price of the commodity, Average revenue, Marginal revenue and Total revenue are measured on OY axis. And Average revenue curve is also demand curve (AR=DD) in the diagram. In the short run, the monopolist's profit is maximised at that level of output for which the total revenue is the maximum, this is also called short run equilibrium of the monopoly firm. The profit received by the firm equals the revenue received by the firm minus the cost incurred. That is, Profit=TR-TC. Since the Total Cost (TC) is zero, the profit is maximum when Total Revenue is maximum. In the diagram total revenue is maximum at the production of 10 units. It means when price is ₹ 5 the total revenue is 50 (TR=PXQ=5X10=50). Total cost is zero, so, total revenue is equal to total profit.

$$\text{Profit} = \text{TR} - \text{TC}$$

$$= 50 - 0$$

$$\text{Profit} = 50$$

46. The money value of all goods and services produced in a country during a year is called as national income. National income is an important concept of macro economics. There are various aggregates or identities for national income

(1) Gross domestic product (GDP):

Gross domestic product is the market value of all final goods and services produced within the domestic economy, measured in a year.

The concept of GDP does not consider the money value of all goods and services produced by the nationals working in foreign countries but considers the same when it is produced by foreigners working in domestic economy.

$$(a) \text{GDP} = \text{C} + \text{I} + \text{G} + \text{X} - \text{M}$$

C=gross final consumption expenditure. I=gross private sector investment

G=government consumption & investment expenditure X-exports

M-imports

X-M = net exports

$$(b) \text{GDP} = \text{GDPFC} - \text{GDPMP} - \text{NIT}$$

NIT=net indirect tax

(2) Net Domestic Product(NDP):

The aggregate money value of goods & services produced in a country, less depreciation.

$$a. \text{NDP} = \text{GDP} - \text{Depreciation}$$

$$b. \text{NDP} = \text{GDPFC} - \text{Net production tax} - \text{Net product tax.}$$

(3) Gross national product(GNP):

The aggregate money value of final goods and services produced by a country in a year including net factor income from abroad it is called gross national product (or)

GNP measures the total money value of all final goods and services produced in a nation in a particular year, plus income earned by its non residents minus income earned by foreigners staying in that country.

$$a. \text{GNP} = \text{GDP} + \text{NFIA}$$

$$b. \text{GNP} = \text{GDPFC} - \text{Net product tax} - \text{Net production tax}$$

NFIA= net factor income from abroad

(4) Net national product (NNPFC):

If we deduct depreciation cost from GNP we get Net national product. Or

The aggregate money value of all final goods and services produced by a country in a year minus Depreciation is called net national product.

$$\text{NNP} = \text{GNP} - \text{Depreciation}$$

(5) Net national product at factor cost(NNPFC):

If we deduct the indirect tax and add the subsidies from the net national product at market price, we obtain the net national product at factor cost.

$$\text{NNP} = \text{NNPMP} - \text{NIT} + \text{subsidies}$$

$$\text{NNPFC} = \text{NNPMP} - \text{indirect tax} + \text{subsidies}$$

NNPMP Net national product at market price

NIT=net indirect tax(indirect tax - subsidies)

(6) Personal income(PI):

The part of the national income which is received by households during a year(or)

The sum of all income that are actually received by the households from all the sources is called personal income PI=NI-UP-NIH-CT+TRH

NI-national income, UP - undistributed corporate profit, NIH- net interest payments from households,

CT - corporate taxes, Trh - transfer payment to households from the government and firms.

(7) Personal disposable income(PDI):

If we deduct the personal tax and non-payment in the personal income we get personal disposable income(or) Actual income which can be spent on consumption after deducting direct taxes.

PDI-PI-PTP-NTP

PTP- Personal tax payments, NTP-non tax payments.

Disposable income can either be spent entirely or a part of income can be saved so, $PDI = \text{Consumption expenditure} + \text{savings}$.

47. Anything that is commonly accepted by everyone as a medium of exchange and acts as a measure of value is called money.

The functions of money are as follows.

A. Medium of exchange: The first and foremost function of money is, it acts as a medium of exchange. The individual can sell their products for money and use this money to purchase the commodities they need.

Money has solved the major defects of the barter system. In barter system they presume the rather improbable double coincidence of wants. For example, an individual who has a surplus of rice which he wishes to exchange for clothing. If he is not lucky enough he may not be able to find another person who has the diametrically opposite demand for rice with a surplus of clothing to offer in exchange and also search costs may become increases.

B. Measure of value: The value of all goods and services can be expressed in monetary units, because money acts as a convenient unit of account.

But in barter system one can not measure the value of one good in terms of another but money can solve it.

C. Store of value: Wealth can be stored in the form of money for future use. But in barter system it is not possible to store the wealth without losing its value, because some of the commodities are perishable and cannot be stored beyond a certain period. This can be solved by selling of goods and hold the money in the form of wealth.

D. Transfer of value: In barter system it is difficult to carry or transfer individual's wealth. But wealth can be easily transferred from one place to another with the help of money. For holding goods requires a lot of space and its storage costs very high. But holding money does not require lot of space and its storage costs are considerably low.

48. Every country has the value of currency in terms of gold is called gold standard. The gold standard existed from 1870 to 1914. In this system all currencies were defined in terms of gold, indeed so were actually made of gold.

In gold standard every country had fixed exchange rate and exchange rate determined by its worth in terms of gold. For example, if one unit of currency 'A' was worth of one gram of gold and if one unit of currency 'B' was worth of 2 grams of gold, currency 'B' would be worth twice as currency 'A'.

The rates would fluctuate between an upper and a lower limit, these limits being set by the costs of melting, shipping, and recoining between the two countries. To maintain the official parity each country needed an adequate stock of gold reserves. In gold standard it is believed that the balance or the equilibrium of BOP will be achieved automatically.

For example, a country loses all its stock of gold by importing too much, the stock of gold of the nation goes down, the prices of goods and services would fall. Therefore imports would fall and exports rise. Because of increase in exports, inflow of gold rises and the deficit in balance of payment is solved. For sometime under bimetallism, silver supplemented gold. The Bretton woods system (1944) had two tier system at 35 dollar converted per ounce of gold and IMF members committed to convert to their currency at a fixed official exchange rate. In 1967 gold standard was replaced by 'paper gold' of IMF called SDRS to increase the stock of international reserves, where 35 SDRs per one Ounce of gold. Therefore it is believed that there is no requirement of tariffs and state action. But several crises caused the gold standard to break down periodically. They are as follows.

a. Demand for gold increased, but supply of gold not increased.

b. Mines were not produced much gold.

c. Silver supplemented gold introducing 'Bimetallism'.

d. Paper currency was not entirely backed by gold.

e. Instead of gold, some countries held the currency of some large countries (USA, UK). And some other reasons are caused for the breakdown of gold standard.

Thus, fixed rates were maintained by an automatic equilibrium mechanism of gold standard and exchange rate

PART E

VII. Answer any TWO of the following project and assignment oriented questions:

2 x 5 = 10

49. A consumer wants to consume two goods. The price of bananas is Rs 5 and price of mangoes is Rs 10. If the income of the consumer is Rs 40, Answer the following questions.

a] How many mangoes that a consumer can purchase with his entire income ? b] How many mangoes that a consumer can purchase with his entire income? c] Slope of the budget line is downward or upward?

d] Are the bundles on the budget line equal to the consumer's income or not? e] If you want to have more of Bananas you have to give up Mangoes. Is it true?

Ans: a) If she spend her entire income only on Bananas.

$$\begin{aligned} \text{Number of bananas she can buy} &= \frac{\text{Total income}}{\text{Price per Banana}} \\ &= \frac{40}{5} = 8 \text{ Bananas} \end{aligned}$$

b) If she spends her entire income only on mangoes,

$$\begin{aligned} \text{Number of mangoes she can buy} &= \frac{\text{Total income}}{\text{Price per Many}} \\ &= \frac{40}{10} = 4 \text{ Mangoes} \end{aligned}$$

c) The slope of the budget line slopes downwards

d) Yes, the bundles on the budget line equal to the consumer's income

e) Yes, its true, if we want to have more bananas, we have to give up some mangoes

50.

factor	TP	MP	AP
0	0	1	0
1	10	<u>10</u>	10
2	24	<u>14</u>	12
3	40	16	13.33
4	<u>50</u>	10	<u>12.5</u>
5	<u>56</u>	6	11.2
6	57	1	9.5

For Blind Students:

TP (Total Product) The Total volume of Goods and services produced during a specified period of time, generally a year is called Total Product $TP = \sum MP$

AP (Average Product) per unit production of the variable factor is known as Average Product, $APL = TPL/L$

MP (Marignal Product) The addition to total product by the employment of an additional unit of a factor is called Marignal Product $MP = \Delta TP / \Delta L$

51.

SI No	Countries	Currency
1	USA	US Dollar
2	UK	US Dollar
3	Germany	Euro(Mark)
4	Japan	Yen
5	China	Renminbi
6	Argentina	Peso
7	UAE	Dirham
8	Bangladesh	Takha
9	Russia	Rubel

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ (22) ಕೀ ಉತ್ತರಗಳು

ಭಾಗ - ಎ

MAXIMUM MARKS = 100

NO. OF QUESTIONS = 51

I ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1x10=10

1. ತುಷ್ಟಿಗುಣವು

(b) ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆ

2. ಒಂದು ಆದಾನದ ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತೇವೆ.

(a) ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನ

3. ಏಕರೂಪವಲ್ಲದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಹೀಗೆನ್ನುವರು.

(b) ಸ್ವಾಮ್ಯಯುತ ಪೈಪೋಟಿ

4. ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಂದರೆ

(c) ಆರ್ಥಿಕ ಏಜೆಂಟರು

5. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವರಮಾನದ ಅಧ್ಯಯನವು

(b) ಸಮಗ್ರ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

6. ಹಣದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯ

(c) ವಿನಿಮಯ ಮಾಧ್ಯಮ

7. ಸಾಲದ ಸುಲಭ ಲಭ್ಯತೆಯು

(b) ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

8. ದೇಶದೊಳಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸುವ ಸುಂಕವನ್ನು

(c) ಅಬಕಾರಿ ತೆರಿಗೆ (ಸುಂಕ) ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ

9. ಈ ಪ್ರಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

(c) ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಮಿತಿ

10. ಜಗತ್ತಿನ ಇತರೆ ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ವಾಸಿಗಳ ನಡುವೆ ಈ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಬಾಕಿಯು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ.

(d) ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ

II. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1 x 5 = 5

11. ಪ್ರತಿ ಘಟಕದಷ್ಟು ಸರಕನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು ಪಡೆಯುವ ಆದಾಯವನ್ನು

ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

12. ಅಂತಿಮ ಸರಕುಗಳು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಯಾವುದೇ ಮುಂದಿನ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ

13. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರೆನ್ಸಿಯನ್ನು (ನೋಟುಗಳನ್ನು) ಚಲಾವಣೆಗೆ ತರುವ ಏಕಮಾತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆ RBI

14. ಉಳಿತಾಯವು ಆದಾಯದ ಅನುಭೋಗದ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

15. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ವರ್ಷವು ಏಪ್ರಿಲ್ 1 ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 31 ವರೆಗಿರುತ್ತದೆ.

16.

A

- a) ಶಿಕ್ಷಕರ ಸೇವೆ
b) ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಾಭ
c) ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನ
d) ವ್ಯಾಪಾರ ಬಾಕಿ
e) ನಿರ್ವಹಣಾ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ

B

- 11) ಕೌಶಲ್ಯ
iv) ಶೂನ್ಯ ಲಾಭ
v) QD=QS
iii) ಸರಕುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ
i) ಡರ್ಜಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ

ಭಾಗ -

V. ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ 9 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 4 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

17. ಬಜೆಟ್ ರೇಖೆ ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್ ಗಣದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಬಜೆಟ್ ರೇಖೆ	ಬಜೆಟ್ ಗಣ
1) ಅನುಭೋಗಿಯು ತನ್ನ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬೆಲೆಯ ಎರಡು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ರೇಖೆ. 2) ಇದು ಅನುಭೋಗಿಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.	1) ಅನುಭೋಗಿಯು ತನ್ನ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬೆಲೆಯ ಎರಡು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ. (2) ಇದು ಅನುಭೋಗಿಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

18. ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ಸರಕುಗಳೆಂದರೇನು? ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಿ.

2 x 9 = 18

ಅನುಭೋಗಿಯ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಒಂದು ಸರಕಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗಿಯ ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆ, ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ಅಥವಾ ಗಿಫನ್ ಸರಕುಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನವಣೆ, ಸಜ್ಜೆ, ಬಾರ್ಲಿ, ಆರ್ಕ, ರಾಗಿ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.

19. ಏಕತಾನಾತ್ಮಕ ಒಲವು ಎಂದರೇನು?

ಔದಾಸೀನ್ಯ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲಿನ ವಕ್ರರೇಖೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ತುಷ್ಟಿಗುಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿರುವ ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಗೆ ಅನುಭೋಗಿಯು ಒಲವು ಅಥವಾ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಏಕತಾನಾತ್ಮಕ ಒಲವು (ಏಕತಾನಾತ್ಮಕ ಆದ್ಯತೆಗಳು) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

20. ಅನುಭೋಗಿಯ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

(i) ಸಂಖ್ಯಾಸೂಚಕ ತುಷ್ಟಿಗುಣ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು (ii) ಸ್ಥಾನದರ್ಶಕ ತುಷ್ಟಿಗುಣ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

21. ಒಂದು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕದ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

1. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಗತಿ (Technological Progress) 2. ಆದಾನದ ಬೆಲೆಗಳು (Input Price)

22. ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ.

ಯಾವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಸಮವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಬೆಲೆಗೆ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿದ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

23. ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

(ಎ) ಒಬ್ಬನೇ ಮಾರಾಟಗಾರ

(ಬಿ) ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗ್ರಾಹಕರಿರುತ್ತಾರೆ.

(ಸಿ) ಪರ್ಯಾಯ ಸರಕುಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

(ಡಿ) ಉದ್ಯಮಗಳ ಮುಕ್ತ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಬಂಧವಿರುತ್ತದೆ.

24. ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯಗಳ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಸಿ.

ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು ಪ್ರತಿ ಘಟಕದಷ್ಟು ಸರಕನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಪಡೆಯುವ ಆದಾಯವನ್ನು ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ (AR) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಘಟಕದ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಬದಲಾಗುವ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯವನ್ನು ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯ (MR) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

25. ನಾಲ್ಕು ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳಾವುವು ? ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಫಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳು	- ಪ್ರತಿಫಲಗಳು
ಭೂಮಿ	ಗೇಣಿ
ಶ್ರಮ	ಕೂಲಿ
ಬಂಡವಾಳ	ಬಡ್ಡಿ
ಸಂಘಟನೆ	ಲಾಭ

26. ದಾಸ್ತಾನು ಮತ್ತು ಹರಿವಿನ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ನೀಡಿ.

ದಾಸ್ತಾನು	ಹರಿವು
<p>1) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದ ಗಣನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ದಾಸ್ತಾನು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.</p> <p>2) ಉದಾ: ಒಂದು ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಯಂತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ನೀರು ಇತ್ಯಾದಿ.</p>	<p>1) ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯ ಅಥವಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹರಿವುಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.</p> <p>2) ಉದಾ: ಆದಾಯ, ಉತ್ಪನ್ನ, ಲಾಭಗಳು ಅಥವಾ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿಯಿಂದ ಬಕೆಟ್‌ಗೆ ಹರಿಯುವ ನೀರು ಇತ್ಯಾದಿ.</p>

27. CRR ಮತ್ತು SLR ಗಳ ಅರ್ಥ ನೀಡಿ.

ನಗದು ಮೀಸಲು ಅನುಪಾತ (CRR) - ಒಂದು ಬ್ಯಾಂಕು ತನ್ನ ಬಳಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಶೇಕಡವಾರು ರೇವಣಿಗಳ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ನಗದು ಮೀಸಲಾಗಿ ಇಡಬೇಕಾದ ಶೇಕಡಾ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನಗದು ಮೀಸಲು ಅನುಪಾತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಶಾಸನಬದ್ಧ ದ್ರವ್ಯತಾ ಅನುಪಾತ (SLR) - ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ CRR ಹೊರತಾಗಿ ಕೆಲವು ಮೀಸಲನ್ನು ದ್ರವ್ಯತಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಶಾಸನಬದ್ಧ ದ್ರವ್ಯತಾ ಅನುಪಾತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

28. ಮಿತವ್ಯಯದ ವಿರೋಧಾಭಾಸದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಿ.

ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುವ ಆದಾಯದ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಉಳಿತಾಯದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಾರದು. ಬದಲಿಗೆ ಅದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಬದಲಾಗದೇ ಇರಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಮಿತವ್ಯಯದ ವಿರೋಧಾಭಾಸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

29. ಪುಕ್ಕಟೆ ಸವಾರರೆಂದರೆ ಯಾರು? ಅವರನ್ನು ಏಕೆ ಹಾಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?

ಹಣ ಪಾವತಿಸದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವವರನ್ನು ಪುಕ್ಕಟೆ ಸವಾರರು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಹೀಗೆ ಕರೆಯಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ತಾವು ಉಚಿತವಾಗಿ ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ಇವರು ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪಾವತಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೇರದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

30. ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ದರ ಎಂದರೇನು?

ಒಂದು ಕರೆನ್ಸಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕರೆನ್ಸಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವಿನಿಮಯದರ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ಮೊರೇಕ್ಸ್ ದರ Forex rate ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ), ಉದಾ: 1 ಡಾಲರ್‌ಗೆ 50 ರೂ.ಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದರೆ 1 ಡಾಲರಿನ ಬೆಲೆಯು 50 ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಭಾಗ - 3

VI. ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ 7 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

7x4=28

31. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಬದಲಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊಳ್ಳುವವರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರು ಗ್ರಾಮದ ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಗರದ ಸೂಪರ್ ಬಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದೂರವಾಣಿ ಅಥವಾ ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಹನದ ಮೂಲಕ ಸರಕುಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಂದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುವವರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರ ಪರಸ್ಪರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ಸರಕುಗಳು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳು ಒಂದು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ವಿನಿಮಯಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸರಕಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡಿದರೆ ಆ ಸರಕಿನ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಕರು ಆ ಸರಕಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ರವಾನಿಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಸಂಕೇತಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ತರುವ ಮೂಲಕ ಏನನ್ನು, ಎಷ್ಟು, ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತವೆ.

32. ದೀರ್ಘಾವಧಿ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (TC): ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಪನ್ನದ ಒಂದು ಹಂತದವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಆದಾನಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಬದಲಾಗುವ ವೆಚ್ಚಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ (LRAC): ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ (LRAC) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, $LRAC=TC$

ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚ (LRMC): ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚ (LRMC) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ಪನ್ನವು ಅಸತತ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾದಾಗ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನದ 4-1 ರಿಂದ 4 ಯೂನಿಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಆ ಯೂನಿಟ್‌ನ ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಅಳೆಯಬಹುದು.

$$LRMC = TC_q - TC_{q-1}$$

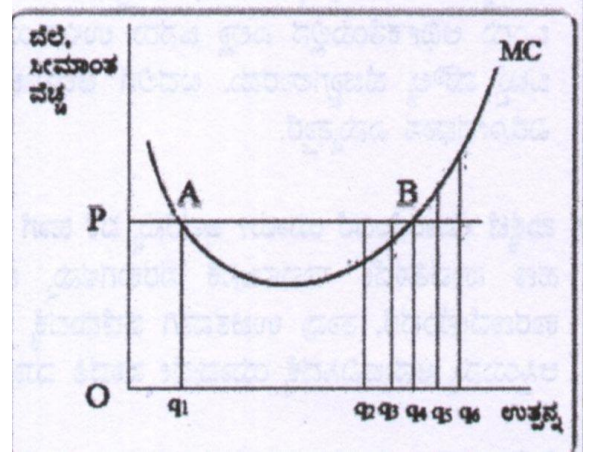
33. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಷರತ್ತುಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕದ ಲಾಭ ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. (a) $P=MC$

(b) MCಯು 40 ದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಲಾಭ ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕದ ಸಮತೋಲನ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು ತನ್ನ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಗಳಿಸುವ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ (TR) ಮತ್ತು ಆ ಉತ್ಪನ್ನದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (TC)ಯ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಲಾಭ (7) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ $\pi = TR - TC$ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು 4 ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಲಾಭವನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ, 4 ವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇನ್ನಾವುದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಲಾಭವು ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಲಾಭವು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ 90 ದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಷರತ್ತುಗಳು ಅನ್ವಯವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೀಮಾಂತ

(a) **ಷರತ್ತು 1: ಬೆಲೆ P ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚ MCಗೆ ಸಮನಾಗಿರಬೇಕು ($P=MC$):** ಉತ್ಪನ್ನ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚಗಳೆರಡೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟು ಆದಾಯವು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಲಾಭದ ಹೆಚ್ಚಳ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯವು ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದಾಗ ಲಾಭವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯವು ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾಗ ಲಾಭವು ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಲಾಭ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯವು ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ($MR = MC$) ಸಮನಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ $MR=P$ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, $P=MC$ ಆಗಿದ್ದಾಗ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕದ ಲಾಭ ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

(b) **ಷರತ್ತು 2: ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚವು | ದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ.:** ಲಾಭ ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚದ ರೇಖೆಯು ಇಳಿಮುಖವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಟ್ಟ 4 ನಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ P ಯು ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚ MC ಗೆ ಸಮನಾಗಿದೆಯಾದರೂ, ಇದು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ಹಂತವಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು 4 ನ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬೆಲೆ Pಯು ಸೀಮಾಂತ ವೆಚ್ಚ MC ಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ 4 ಲಾಭ ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವ ಉತ್ಪನ್ನಮಟ್ಟವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

34. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ದೇಶಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ (ರಾಜ್ಯ) ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ವಲಯದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ಸರ್ಕಾರದ (ರಾಜ್ಯ) ಪಾತ್ರ: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ದೇಶಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ, ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವಲಯದ ಹೊರತಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ (ಸರ್ಕಾರ) ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಪಾತ್ರವು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು. ಅವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯವು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬ ವಲಯದ ಪಾತ್ರ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಸರಕಾರವಲ್ಲದೆ ಕುಟುಂಬ ವಲಯ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಲಯ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕುಟುಂಬ ಎಂದರೆ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮೂಹ, ಕುಟುಂಬವೂ ಕೂಡಾ ಉಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಪಾವತಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಈ ಜನರು ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸರಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ವೇತನವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಉದ್ಯಮಗಳ ಅವರು ಮಾಲೀಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಲಾಭವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದವರಿಂದ ಬರುವ ಬೇಡಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಉದ್ಯಮಗಳು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

35. ಬಾಹ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಬಾಹ್ಯತೆಗಳು: ಒಂದು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು ಇನ್ನೊಂದು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯೋಜನ ಅಥವಾ ಹಾನಿಗಳಿಗೆ ಬಾಹ್ಯತೆಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಾಹ್ಯತೆಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದವರು ಏನನ್ನೂ ಪಾವತಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹಾನಿ ಮಾಡಿದವರು ಏನನ್ನೂ ದಂಡ ಕಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಧನಾತ್ಮಕ ಬಾಹ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಋಣಾತ್ಮಕ ಬಾಹ್ಯತೆಗಳೆಂಬ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಧನಾತ್ಮಕ ಬಾಹ್ಯತೆಗಳು: ಒಂದು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು ಇನ್ನೊಂದು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಧನಾತ್ಮಕ ಬಾಹ್ಯತೆಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೈಲ ಸಂಸ್ಕರಣಾಗಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆ, ರೈತರ ಜಮೀನಿನ ಬೆಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶಗಳು, ರಸ್ತೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮುಂತಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ.

ಋಣಾತ್ಮಕ ಬಾಹ್ಯತೆಗಳು: ಒಂದು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು ಇನ್ನೊಂದು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮಾಡುವ ಹಾನಿಗಳನ್ನು ಋಣಾತ್ಮಕ ಬಾಹ್ಯತೆಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೈಲ ಸಂಸ್ಕರಣಾಗಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆ, ಅದು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಹತ್ತಿರದ ನದಿಗೆ ಬಿಡುವುದರಿಂದ ನೀರು ಕಲುಷಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುವ ಜನರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ. ಮಾಲಿನ್ಯವು, ಮೀನು ಮತ್ತಿತರೆ ಜೀವಿರಾಶಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ ಮೀನುಗಾರರು ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

GDPಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, GDPಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಮಾಪನವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಧನಾತ್ಮಕ ಬಾಹ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದಿದ್ದಾಗ ನೈಜ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ, ಋಣಾತ್ಮಕ ಬಾಹ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದಿದ್ದಾಗ ನೈಜ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

36. ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ತಪಶೀಲು ಪಟ್ಟಿಯ ಶೇಖರಣೆ ಮತ್ತು ಕುಸಿತವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿಶದಪಡಿಸಿ

ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ತಪಶೀಲುಪಟ್ಟಿಗಳ ಶೇಖರಣೆ ಮತ್ತು ಕುಸಿತ: ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಇಳಿಕೆ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡದೆ ಉಳಿದ ದಾಸ್ತಾನನ್ನು ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ತಪಶೀಲುಪಟ್ಟಿಗಳ ಶೇಖರಣೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಏರಿಕೆಯಿಂದುಂಟಾಗುವ ತಪಶೀಲುಪಟ್ಟಿಯ ಕುಸಿತವನ್ನು ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ತಪಶೀಲುಪಟ್ಟಿಯ ಕುಸಿತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾ: ಶರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವೊಂದು ವರ್ಷದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ 100 ಶರ್ಟ್‌ಗಳ ಪಶೀಲುಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದು 1,000 ಶರ್ಟ್‌ಗಳ ಮಾರಾಟವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅದು 1,000 ಶರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ವರ್ಷಾಂತದಲ್ಲಿ ತಪಶೀಲು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 100 ಶರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶರ್ಟ್‌ಗಳ ಮಾರಾಟವು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕೇವಲ 600 ಶರ್ಟ್‌ಗಳು ಮಾತ್ರ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು 400 ಮಾರಾಟವಾಗದ ಶರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು $400 + 100 = 500$ ಶರ್ಟ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತಪಶೀಲುಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 400 ಶರ್ಟ್‌ಗಳ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ತಪಶೀಲುಪಟ್ಟಿಯ ಶೇಖರಣೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾರಾಟವು 1,000 ಶರ್ಟ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ತಪಶೀಲುಪಟ್ಟಿಯ ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ಕುಸಿತ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಮಾರಾಟವು 1,050 ಆದರೆ, ಆಗ 1,000 ಶರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ 50 ಶರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ತಪಶೀಲುಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾರಾಟ ತಪಶೀಲುಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

37. RBI ನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ.

ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (RBI) ಕಾರ್ಯಗಳು:

1) **ಕರೆನ್ಸಿ ಚಲಾವಣೆ:** ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (RBI) ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕರೆನ್ಸಿ ನೋಟುಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಚಲಾವಣೆಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತರುತ್ತದೆ.

2) **ಹಣದ ಪೂರೈಕೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣ:** RBI ಬ್ಯಾಂಕ್ ದರ ನೀತಿ, ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ಮೀಸಲು ಅನುಪಾತಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ಹಣದ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

3) **ಸರ್ಕಾರದ ಬ್ಯಾಂಕ್:** RBI ಸರ್ಕಾರದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ, ಸಲಹೆಗಾರನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

4) **ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಮೀಸಲಿನ ಅಭಿರಕ್ಷಕ:** RBI ಕಾರ್ಯ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಗಳಿಸುವ ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

5) **ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಬ್ಯಾಂಕ್:** RBI ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

6) **ಅಂತಿಮ ಋಣದಾತ:** ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಲ ದೊರೆಯದಿದ್ದಾಗ RBI ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅಂತಿಮ ಋಣದಾತನಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

38. ಅನುಭೋಗ ಬಿಂಬಕವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ,

ಅನುಭೋಗ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅನುಭೋಗ ಬಿಂಬಕ(C)ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದಾಯ ಬದಲಾದಂತೆ ಅನುಭೋಗವು ಸ್ಥಿರ ದರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆದಾಯ ಶೂನ್ಯವಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟದ ಅನುಭೋಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸದೇ ಆದಾಯದಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಅನುಭೋಗ (R) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದಾಯ ಬದಲಾದಂತೆ ಬದಲಾಗುವ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಿತ ಅನುಭೋಗ (cY) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. cY ಆದಾಯದ ಮೇಲಿನ ಅನುಭೋಗದ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನುಭೋಗ ಬಿಂಬಕ $C = T + cY$

ಸೀಮಾಂತ ಅನುಭೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿ MPC: ಆದಾಯದ ಪ್ರತಿ ಘಟಕದಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಅನುಭೋಗದಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸೀಮಾಂತ

ಅನುಭೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು C ಯಿಂದ ಸಂಕೇತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, $c = \frac{\Delta C}{\Delta Y}$ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆದಾಯ 1 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಅನುಭೋಗವು MPCಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅನುಭೋಗಿಗಳು ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಬಳಸದೇ ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ MPC ಯ ಮೌಲ್ಯ 0 ಮತ್ತು 1 ರ ನಡುವೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಒಂದು ದೇಶದ ಅನುಭೋಗ ಬಿಂಬಕ $C = 100 + 0.8Y$ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಅನುಭೋಗ 100

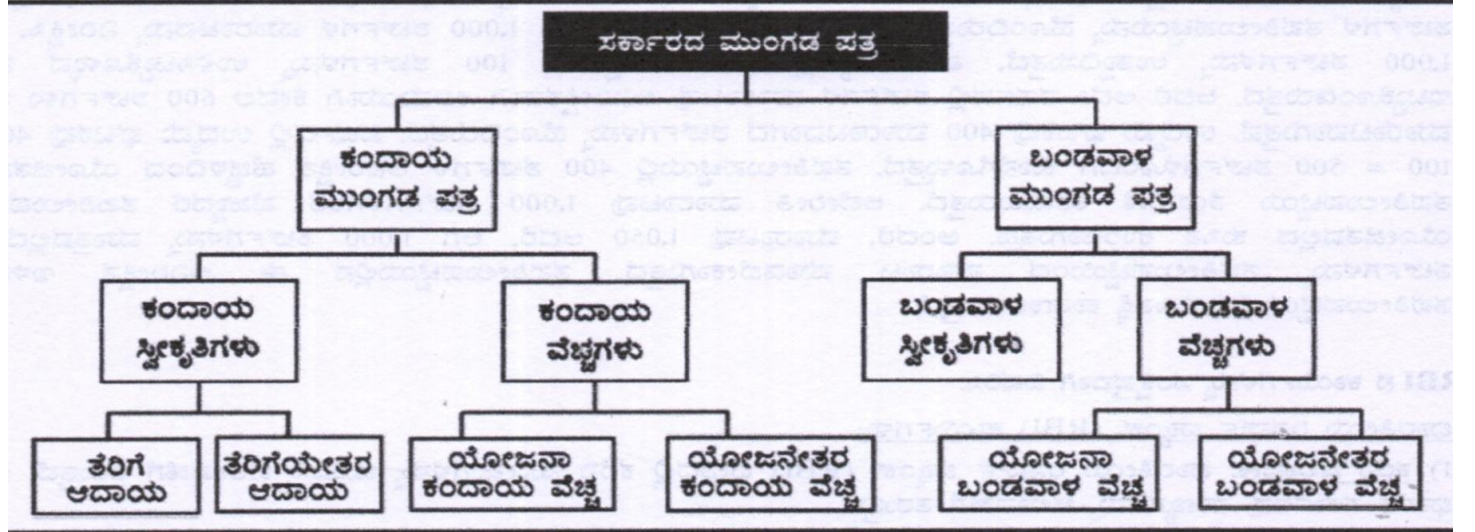
ರೂ.ಗಳಾಗಿದ್ದು, 0.8 MPC ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇಶದ ಆದಾಯವು 100 ರೂ.ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ, ಅನುಭೋಗವು $(0.8 \times 100) 80$

ರೂ.ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

ಸರಾಸರಿ ಅನುಭೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿ APC: ಆದಾಯದ ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಸರಾಸರಿ ಅನುಭೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

APC=!

39. ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರದ ಪಟವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

40. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲವು ಹೊರೆಯಾಗುವುದೇ ವಿವರಿಸಿ.

ಸಾಲ ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ಕಡಿತಗೊಂಡ ಅನುಭೋಗದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಭವಿಷ್ಯದ ಪೀಳಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇಂದಿನ ಜನರಿಗೆ ಭದ್ರತೆಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಲವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತದೆ. 20 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆ ಭದ್ರತೆಗಳ ಹಣವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು. ಆಗ ತಾನೇ ಶ್ರಮಬಲಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಯುವ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಹೇರಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಇದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉಳಿತಾಯಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಸರ್ಕಾರ ಜನರಿಂದ ಎತ್ತುವ ಸಾಲಗಳು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಉಳಿತಾಯಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಹಂತದವರೆಗೆ ಇದು ಬಂಡವಾಳ ಶೇಖರಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಾಲವು ಭವಿಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹೊರೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ, ಸರ್ಕಾರವು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಕೊರತೆ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದೆಂದು ಜನರು ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲದೇ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರಬಹುದು. ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಅದು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬೀಳದೇ ಭವಿಷ್ಯದ ಪೀಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

41. ವ್ಯಾಪಾರ ಬಾಕಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸರಕುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಬಾಕಿ (BOT): ಸರಕುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸರಕುಗಳ ಆಮದು ಮತ್ತು ರಫ್ತನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಬಾಕಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇಶದ ಆಮದು ಸರಕುಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಸರಕುಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಬಾಕಿ ಎನ್ನುವರು. ರಫ್ತು ಮಾಡಿದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಬಾಕಿಯ ಜಮಾ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸರಕುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಬಾಕಿಯ ವೆಚ್ಚದ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಕುಗಳ ಆಮದು ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳು ಸಮವಾಗಿದ್ದಾಗ ವ್ಯಾಪಾರ ಬಾಕಿಯು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದೇಶದ ರಫ್ತು ಸರಕುಗಳ ಮಾರಾಟ ಆಮದಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಬಾಕಿಯ ಮಿಗುತೆ ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ದೇಶದ ರಫ್ತು ಸರಕುಗಳು ಆಮದು ಸರಕುಗಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಬಾಕಿಯ ಕೊರತೆ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ -8

VII ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ 4 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 20 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

4x6=24

42. ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.

1 ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಯು ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

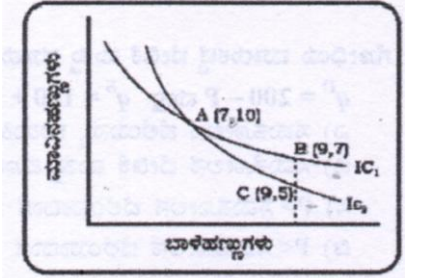
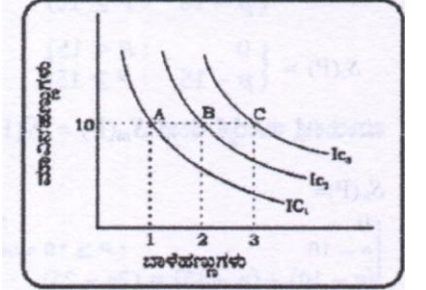
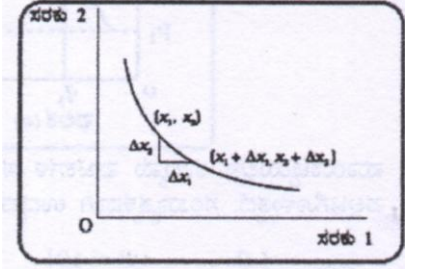
ಅನುಭೋಗಿಯು ಒಂದು ಘಟಕದಷ್ಟು ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆಯಲು y ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಯು ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಅನುಭೋಗಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ಕೆಲವು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಯು ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನುಭೋಗಿಯು ಒಂದೇ ಔದಾಸೀನ್ಯ ರೇಖೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವವರೆಗೂ ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸರಿದೂಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ

2. ಎತ್ತರದ ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ತುಷ್ಟಿಗುಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ:

ಎತ್ತರದ ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಯು ಹೆಚ್ಚು X ವಸ್ತುವನ್ನು (ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು) ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು y ವಸ್ತುವನ್ನು (ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು) ಅಥವಾ ಎರಡನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಎತ್ತರದ ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಯು ಅಧಿಕಮಟ್ಟದ ತೃಪ್ತಿ ನೀಡುವ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಔದಾಸೀನ್ಯ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ A ಗಿಂತ B, ಮತ್ತು B ಗಿಂತ C ಯು ಸಂಯೋಜನೆಯ ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ IC ರೇಖೆಗಿಂತ IC₂ ರೇಖೆ ಮತ್ತು IC₂ ರೇಖೆಗಿಂತ IC₁, ಔದಾಸೀನ್ಯ ರೇಖೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ತುಷ್ಟಿಗುಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

3. ಎರಡು ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಛೇದಿಸುವುದಿಲ್ಲ:

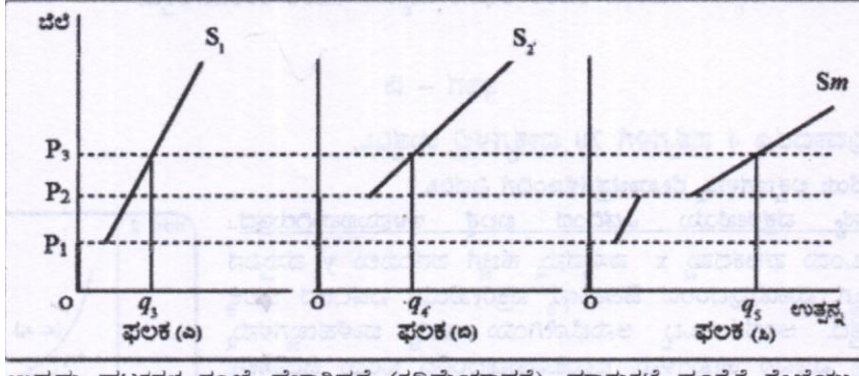
ಎರಡು ಔದಾಸೀನ್ಯ ರೇಖೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಛೇದಿಸಿದರೆ ಘರ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಫಲಿತಾಂಶ ಬರುತ್ತದೆ. ಔದಾಸೀನ್ಯ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ IC ರೇಖೆಗಿಂತ IC₂ ರೇಖೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಛೇದಿಸಿದ್ದು, IC ರೇಖೆ ಮೇಲೆ A ಮತ್ತು B, IC₂ ರೇಖೆ ಮೇಲೆ A ಮತ್ತು C ಯು ಸಂಯೋಜನೆಗಳಿವೆ. ಈ ಮೂರು ಸಂಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ತುಷ್ಟಿಗುಣ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದು, ಅನುಭೋಗಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ತುಷ್ಟಿಗುಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ (ಘರ್ಷಣಾತ್ಮಕ) ಫಲಿತಾಂಶ ನೀಡುವುದರಿಂದಾಗಿ ಎರಡು ಔದಾಸೀನ್ಯ ವಕ್ರರೇಖೆಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಛೇದಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

43. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವಿವಿಧ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ 1, 2, 3 ಇತ್ಯಾದಿ 1 ಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳಿದ್ದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ p ನಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳು ಪೂರೈಸಿದ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವೇ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕ 1 ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕ 2 ಎಂದು ಕೇವಲ 2 ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳಿವೆ ಎಂದುಕೊಂಡರೆ, ಅವುಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಪೂರೈಕೆಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ (ಎ) ನಲ್ಲಿ S₁ ಉದ್ಯಮಘಟಕ 1ರ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಫಲಕ (ಬಿ)ನಲ್ಲಿ S₂ ಉದ್ಯಮಘಟಕ 2ರ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಫಲಕ (ಸಿ)ನಲ್ಲಿ S_m ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೆಲೆ P ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೆ ಉದ್ಯಮಘಟಕ 1 ಏನನ್ನೂ ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ P₂ ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೆ ಉದ್ಯಮಘಟಕ 2 ಏನನ್ನೂ ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ P ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದಾಗ, ಎರಡೂ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು

ಏನನ್ನೂ ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಂತಹ ಬೆಲೆಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಯು ಸಹ ಶೂನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯು P_1 ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾ ಸಮನಾಗಿದ್ದಾಗ, ಆದರೆ P_2 ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾಗ, ಉದ್ಯಮ ಘಟಕ 1 ಮಾತ್ರ ಧನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಸರಕನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೆಲೆ P_2 ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಥವಾ ಸಮನಾಗಿದ್ದಾಗ, ಎರಡೂ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳು ಧನಾತ್ಮಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯು P ಆದರೆ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕ 1, 43 ಘಟಕಗಳಷ್ಟು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕ 2, 44 ಘಟಕಗಳ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೆಲೆ P ನಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ 45 ($q_5=43+q_4$) ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಎರಡು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳಾದ S ಮತ್ತು S ಗಳ ಸಮಾನಾಂತರ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ S ನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ (ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ), ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಕ್ಕೆ (ಎಡಭಾಗ) ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕ 1 ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕ 2 ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

$$S_1(P) = \begin{cases} 0 & : P < 10 \\ p - 10 & : P \geq 10 \end{cases}$$

$$S_2(P) = \begin{cases} 0 & : P < 15 \\ p - 15 & : P \geq 15 \end{cases}$$

s ->ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ P ಯು 10 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದಾಗ ಉತ್ಪನ್ನ ಶೂನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

->ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ P ಯು 10 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾ ಸಮವಿದ್ದಾಗ ಉತ್ಪನ್ನ $P-10$ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

->ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ P ಯು 15 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದಾಗ ಉತ್ಪನ್ನ ಶೂನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

->ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ P ಯು 15 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾ ಸಮವಿದ್ದಾಗ ಉತ್ಪನ್ನ $P-15$ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

$$S_m(P) = \begin{cases} 0 & : P < 10 \\ p - 10 & : P \geq 10 \text{ and } P < 15 \\ (p - 10) + (p - 15) = (2p - 25) & : P \geq 15 \end{cases}$$

->ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ P , 10 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದಾಗ ಉತ್ಪನ್ನ ಶೂನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

: $P < 10$: $P \geq 10$ ಮತ್ತು $P < 15$

ಅಪ್-10)+(p-15) = (2p-25) : $P \geq 15$

- ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ P , 10 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು 15 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದಾಗ ಉತ್ಪನ್ನ $P-10$ ಆಗುತ್ತದೆ.

-> ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ P , 15 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾ ಸಮವಿದ್ದಾಗ ಉತ್ಪನ್ನ $2P-25$ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

44. ಗೋಧಿಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

$$q = 200 - P \quad q = 120 + P$$

ಅ) ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಬಿ) ಸಮತೋಲನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಸಿ) $P >$ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯಾದಾಗ ಸಮತೋಲನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಡಿ) $P <$ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯಾದಾಗ ಸಮತೋಲನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನವು $q = q^*$ ಬಿಂದುವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನವು $q^D = q^S$ ಬಿಂದುವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

a) ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.	b) ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ರೂ. 40ನ್ನು ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಸಮತೋಲನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.
$q^D = q^S$ $200 - p = 120 + p$ $2p = 80$ $p = 40$ <p>∴ ಗೋಧಿಯ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ 40 ಆಗುತ್ತದೆ.</p>	<p>ಬೆಲೆ 40 ನ್ನು ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದಾಗ,</p> $q^D = 200 - p$ $= 200 - 40$ $q^D = 160$ <p>∴ ಗೋಧಿಯ ಸಮತೋಲನ ಬೇಡಿಕೆ 160 ಆಗಿದೆ.</p>
	<p>ಬೆಲೆ 40ನ್ನು ಪೂರೈಕೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದಾಗ,</p> $q^S = 120 + p$ $= 120 + 40$ $q^S = 160$ <p>∴ ಗೋಧಿಯ ಸಮತೋಲನ ಪೂರೈಕೆ 160 ಆಗಿದೆ.</p>

c) P > ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯಾದಾಗ ಅಂದರೆ p=45 ಆದಾಗ ಸಮತೋಲನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.	d) P < ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯಾದಾಗ ಅಂದರೆ p=25 ಆದಾಗ ಸಮತೋಲನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.
$q^D = 200 - p$ $= 200 - 45$ $q^D = 155$	$q^S = 120 + p$ $= 120 + 45$ $q^S = 165$
<p>ಇಲ್ಲಿ $q^S > q^D$ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆ ಅಧಿಕ(ES)ವಿದ್ದು, ಗಣಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಹುದು.</p> $ES(p) = q^S - q^D$ $= 120 + p - (200 - p)$ $= 2p - 80$ <p>∴ ಗೋಧಿಯ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ 40 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆಯು ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆಯ ಧನಾತ್ಮಕತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.</p>	<p>ಇಲ್ಲಿ $q^D > q^S$ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಅಧಿಕ(ED)ವಿದ್ದು, ಗಣಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಹುದು.</p> $ED(p) = q^D - q^S$ $= 200 - p - (120 + p)$ $= 80 - 2p$ <p>∴ ಗೋಧಿಯ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ 40 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯು ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆಯ ಧನಾತ್ಮಕತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.</p>

45. ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕದ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಶೂನ್ಯ ವೆಚ್ಚದ ಸರಳ ಪ್ರಕರಣದ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಿವರಿಸಿ.

ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯದ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕ ಕೂಡಾ ಗರಿಷ್ಠ ಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಸರಕನ್ನು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದುದೆಲ್ಲವೂ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶೂನ್ಯ ವೆಚ್ಚದ ಸರಳ ಪ್ರಕರಣ: ಒಂದು ಗ್ರಾಮವು ಇತರ ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಆ

ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಾವಿ ಇದೆ. ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನೀರಿಗಾಗಿ ಬಾವಿಯನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಾವಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ

ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದು ನೀರನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರರು

ನೀರು ತೆಗೆಯದಂತೆ ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನೀರು

ಕೊಳ್ಳುವವನು ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತಾನೇ ಸೇದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾವಿಯ ಮಾಲೀಕನು ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯದ ಉದ್ಯಮಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸರಕನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಶೂನ್ಯ

ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಾರಾಟವಾಗುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮತ್ತು

ಮಾರಾಟದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಶೂನ್ಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡುವ TR

5 ನ ಎಆರ್-ಡಿ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸರಳ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು.

ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವ TR, AR, MR ರೇಖೆಗಳಿದ್ದು, ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭ TR-TC. ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ MR ಉತ್ಪನ್ನ TC ಯು

ಶೂನ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ TR ಗರಿಷ್ಠವಾದಾಗ ಲಾಭವೂ ಗರಿಷ್ಠವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಉತ್ಪಾದನೆಯು 10 ಘಟಕಗಳಾಗಿರುವಾಗ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು MR ಶೂನ್ಯಕ್ಕೆ

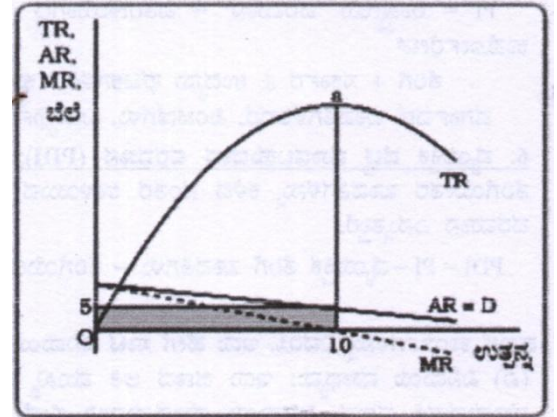
ಸಮವಾಗಿರುವ ಹಂತವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 0 ಯಿಂದ ಸಮತಲ ಅಕ್ಷದವರೆಗಿನ ಲಂಬ ರೇಖೆಯ ಉದ್ದದ ಭಾಗವು ಲಾಭದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಉತ್ಪನ್ನವು

ಮಾರಾಟವಾಗುವ ಬೆಲೆಯು ಅನುಭೋಗಿಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪಾವತಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಬೆಲೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆ D ಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ಪನ್ನದ ಮಟ್ಟವು 10 ಆಗಿರುವಾಗ ಬೆಲೆಯು ರೂ. 5 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕ ಸ್ವಾಮ್ಯ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು AR ರೇಖೆ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ

ಉದ್ಯಮ ಘಟಕವು ಪಡೆಯುವ ಆದಾಯವು ರೂ. 50 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. AR ನ ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಅದು ರೂ. 5 • 10 = ರೂ. 50 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಛಾಯೆಯಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಆಯತ ಪ್ರದೇಶವು ಇದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

46. ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಅನನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಚರ್ಚಿಸಬಹುದು.

1. ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ (GDP): ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇಶದ ಒಳಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂತಿಮ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ

ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯರು ಮತ್ತು ದೇಶದೊಳಗಿನ ವಿದೇಶೀಯರು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ

ಸರಕು ಸೇವೆಗಳ ಮೌಲ್ಯವೂ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ $GDP = C + I + G + X - M$ [C = ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚ, I = ಹೂಡಿಕೆ ವೆಚ್ಚ, G = ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚ, X-M = ನಿವ್ವಳ ರಫ್ತು

ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ $GDP_{Pr} = GDP - NIT$ [NIT = ನಿವ್ವಳ ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆ (ನಿವ್ವಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ತೆರಿಗೆ + ನಿವ್ವಳ ಉತ್ಪನ್ನ ತೆರಿಗೆ)]

2. ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ (NDP) : ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇಶದ ಒಳಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂತಿಮ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸವಕಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಳೆದರೆ ನಿವ್ವಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ $NDPP = GDP - Dep$ (Dep = ಸವಕಳಿ ವೆಚ್ಚ 1

ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ $NDPrc = NDP -$ ನಿವ್ವಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ತೆರಿಗೆ - ನಿವ್ವಳ ಉತ್ಪನ್ನ ತೆರಿಗೆ

3. ಒಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ (GNP) : ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇಶದ ಒಳಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂತಿಮ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ ನಿವ್ವಳ ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ ಒಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ $GNPe = GDP + NFIA$ [NFIA = ವಿದೇಶದಲ್ಲಿನ ನಿವ್ವಳ ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳ ಆದಾಯ]

ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ $GNPrc = GNP -$ ನಿವ್ವಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ತೆರಿಗೆ - ನಿವ್ವಳ ಉತ್ಪನ್ನ ತೆರಿಗೆ

4. ನಿವ್ವಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ (NNP) : ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇಶದ ಒಳಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂತಿಮ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ ನಿವ್ವಳ ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸವಕಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಳೆದರೆ ನಿವ್ವಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ $NNP£ = GNPM - Dep$ [Dep = ಸವಕಳಿ ವೆಚ್ಚ 1

ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ $NNPrc = NNP -$ ನಿವ್ವಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ತೆರಿಗೆ - ನಿವ್ವಳ ಉತ್ಪನ್ನ ತೆರಿಗೆ

$NNPic$ ನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯ (NI) ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

5. ವೈಯಕ್ತಿಕ ವರಮಾನ (PI) : ಜನರು ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬಗಳು ಪಡೆದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವರಮಾನದ ಭಾಗವನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ವರಮಾನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

$PI =$ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವರಮಾನ - ವಿತರಣೆಯಾಗದ ಲಾಭಗಳು ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಾಡಿದ ನಿವ್ವಳ ಬಡ್ಡಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಪಾವತಿಗಳು ತೆರಿಗೆ + ಸರ್ಕಾರ & ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳಿಂದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿಯಾದ ವರ್ಗಾವಣೆ ಪಾವತಿಗಳು.

ವರ್ಗಾವಣೆ ಪಾವತಿಗಳೆಂದರೆ, ಪಿಂಚಣಿಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ, ಬಹುಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

6. ವೈಯಕ್ತಿಕ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬಹುದಾದ ವರಮಾನ (PDI): ವೈಯಕ್ತಿಕ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಜನರು ಪಾವತಿಸಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದ ನಂತರ ಉಳಿಯುವ ವರಮಾನವನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬಹುದಾದ ವರಮಾನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವರಮಾನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

$PDI = PI -$ ವೈಯಕ್ತಿಕ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಗಳು - ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಪಾವತಿಗಳು.

47. ಹಣದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಟಿ ವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿತು ತಿಳಿಸಿ.

(ಎ) ವಿನಿಮಯ ಮಾಧ್ಯಮ: ಇದು ಹಣದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಣವು ವಿನಿಮಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕರೆನ್ಸಿ ಮೂಲಕ ಏನಿಮಯಕ್ಕೆ ಹಣವು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ. ಹಣದ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಟಿ ವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿಯ ದ್ವಿಮುಖ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದೆ. ಉದಾ: ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬಳಿ ಅಧಿಕ ಅಕ್ಕಿಯಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಬಟ್ಟೆಗೆ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದರೂ ಅಧಿಕ ಬಟ್ಟೆ ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ ಇರುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಸಿಗದಿರುವುದು.

(ಬಿ) ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಾಧನ: ಹಣವು ಲೆಕ್ಕದ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಕೂಲಕರ ಘಟಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹಣದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಬೆಲೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ವಿವಿಧ ಸರಕು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಬೆಲೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಟಿ ವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದೆ. ಉದಾ: ಒಂದು ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಬೆಲೆ 2 ರೂ. ಮತ್ತು ಒಂದು ಪೆನ್ಸಿನ್ ಬೆಲೆ 10 ರೂ. ಆದರೆ, ಪೆನ್ಸಿನ್ ಬೆಲೆಯು 5 ಪೆನ್ಸಿಲ್‌ಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸರಕುಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ, ಹಣದ ಮೌಲ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಹಣದ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಕುಸಿತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

(ಸಿ) ಮೌಲ್ಯ ವರ್ಗಾವಣಾ ಸಾಧನ: ಹಣದ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಸ್ತುಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಟಿ ವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಉದಾ: ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಕ್ಕಿಯ ದಾಸ್ತಾನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಇತರ ವಸ್ತುವಿಗೆ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಲು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೆಯುಳ್ಳ ಜನರನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ಹಿಡಿಯುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಣಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅದರ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದು.

(ಡಿ) ಮೌಲ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಹಕ: ವಸ್ತು ವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮೌಲ್ಯ ನಾಶವಾಗದಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಬಹುದು. ಹಣವು ನಾಶವಾಗುವಂತಹುದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದರ ದಾಸ್ತಾನು ವೆಚ್ಚ ಕೂಡಾ ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಉದಾ: ಅಕ್ಕಿ ನಾಶವಾಗುವ ಸರಕಾಗಿದ್ದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹಣವು ಸಾಟಿ ವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿತು.

48. ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಮಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಮಿತಿ (ಸುವರ್ಣ ಪ್ರಮಿತಿ): ಸುಮಾರು 1870 ರಿಂದ 1914 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಜಾಗತಿಕ ಯುಧ ಸ್ಪೋಟಗಳಿಗೊಳಗಾಗುವವರೆಗೆ, ಸ್ಥಿರ ವಿನಿಮಯ ದರ ಪದ್ಧತಿಯ ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಮಿತಿಯು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಕರನ್ಸಿಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕರನ್ಸಿಗಳು ಚಿನ್ನದಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಕರನ್ಸಿಯನ್ನು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಕರನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ವಿನಿಮಯ ದರಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಮೌಲ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು (ಯಾವ ಕರನ್ಸಿಯನ್ನು ಚಿನ್ನದಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅದರ ನಿಜವಾದ ಚಿನ್ನದ ಅಂಶವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು). ಉದಾ: ಒಂದು ಘಟಕದಷ್ಟು 'A' ಕರನ್ಸಿಯು 1 ಗ್ರಾಂ ಚಿನ್ನದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು 'B' ಕರನ್ಸಿಯು 2 ಗ್ರಾಂ ಚಿನ್ನದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದರೆ, 'B' ಕರನ್ಸಿಯು 'A' ಕರನ್ಸಿಗಿಂತ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಬೆಲೆ ಬಾಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಒಂದು ಘಟಕದಷ್ಟು 'B' ಕರನ್ಸಿಗೆ ಎರಡು ಘಟಕದಷ್ಟು 'A' ಕರನ್ಸಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದರಗಳು ಗರಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಮಿತಿಗಳ ನಡುವೆ ಏರುಪೇರಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಮಿತಿಗಳು ಎರಡು ಕರನ್ಸಿಗಳ ನಡುವಿನ ಕರಗಿಸುವಿಕೆ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ಟಂಕಿಸುವ ವೆಚ್ಚದಿಂದ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಧಿಕೃತ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರತೀ ದೇಶವು ಸಾಕಷ್ಟು ಚಿನ್ನದ ದಾಸ್ತಾನನ್ನು ಹೊಂದುವ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳು ಸ್ಥಿರ ವಿನಿಮಯ ದರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು.

1752 ರಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಡೇವಿಡ್ ಹೂಮ್ ತನ್ನ ಬರಹದಲ್ಲಿ, “ಒಂದು ವೇಳೆ ಚಿನ್ನದ ದಾಸ್ತಾನು ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ದಾರುಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಅಗ್ಗದ ಬೆಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಮದುಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ಇದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವವರೆಗೂ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ದೇಶದ BOP ಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಕರ ಸಂದಾಯ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶದ BOP ಯನ್ನು ಪ್ರತಿಕೂಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸುಂಕಗಳ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲದೇ ಸ್ಥಿರ ವಿನಿಮಯ ದರಗಳು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಸಮತೋಲನ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಗದಿತ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಮಿತಿಯು ಮುರಿದು ಬೀಳಲು ಕಾರಣವಾದವು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಚಿನ್ನವನ್ನೂ ಗಣಿಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸದೇ ಇರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ವೇಳೆಗೆ ವಿಶ್ವದ್ಯಾಂತ ಬೆಲೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆದ ಪತನವು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಶಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಒಂದು ಅವಧಿಗೆ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ 'ದ್ವಿಲೋಹ ಪದ್ಧತಿ'ಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಚಿನ್ನದ ಮಿತ್ಯವ್ಯಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಚಿನ್ನದ ವಿನಿಮಯ ಪ್ರಮಿತಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ದೇಶಗಳು ಅನುಸರಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಅವು ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಮಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ದೇಶಗಳ (ಅಮೇರಿಕಾ ಅಥವಾ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್) ಕರನ್ಸಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. 1914-45ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲದೇ ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಮಿತಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ವಿನಿಮಯದರ ಎರಡರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಂಡು ಬಂದಿತು.

ಭಾಗ - ಇ

VIII. ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ 2 ಕಾರ್ಯಭಾರ ಮತ್ತು ನಿಯೋಜನೆ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

5x2=10

49. ಒಬ್ಬ ಅನುಭೋಗಿಯು ಎರಡು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ. ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನ ಬೆಲೆ ರೂ.5 ಮತ್ತು ಮಾವಿನಹಣ್ಣಿನ ಬೆಲೆ ರೂ.10

ಆಗಿದ್ದು, ಅನುಭೋಗಿಯ ಆದಾಯ ರೂ. 40 ಆಗಿದೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಅನುಭೋಗಿಯು ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆದಾಯವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಬಹುದು.
- ಅನುಭೋಗಿಯು ಅನುಭೋಗಿಸಬಹುದು ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆದಾಯವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು
- ಬಜೆಟ್ ರೇಖೆಯ ಇಳಿಜಾರು ಕೆಳಮುಖ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೇ ?
- ಬಜೆಟ್ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಭೋಗಿಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತವೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ?
- ಒಂದು ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರಿಯೇ ?

ಉತ್ತರಗಳು

- ಅನುಭೋಗಿಯು ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆದಾಯವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ 8 ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಬಹುದು.
- ಅನುಭೋಗಿಯು ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆದಾಯವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ 4 ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಬಹುದು.
- ಬಜೆಟ್ ರೇಖೆಯ ಇಳಿಜಾರು ಕೆಳಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಬಜೆಟ್ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಭೋಗಿಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಹೌದು ಇದು ಸರಿ. ಒಂದು ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

50. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣೆಯಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

Factor 1	TP	MP _L	AP _L	Factor 1	TP	MP _L	AP _L
0	0	0	0	0	0	0	0
1	10	-	10	1	10	<u>10</u>	10
2	24	-	12	2	24	<u>14</u>	12
3	40	16	13.33	3	40	16	13.33
4	-	10	-	4	<u>50</u>	10	<u>12.5</u>
5	-	6	11.2	5	<u>56</u>	6	11.2
6	57	1	9.5	6	57	1	9.5

(ಅಂಧ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ)

ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನ, ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನ, ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಅರ್ಥ ವಿವರಿಸಿ.

1 ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನ Total Product: ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ಆದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸಿ ಬದಲಾಗುವ ಆದಾನ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬದಲಾಗುವ ಆದಾನದ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನ ಅಥವಾ ಒಟ್ಟು ಭೌತಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

GoTP-ΣMP [XMP= ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ]

2 ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪನ್ನ Average Product: ಬದಲಾಗುವ ಆದಾನದ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಆದಾನದ ಘಟಕದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದಾಗ ಸಿಗುವ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

[TP = ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನ, L = ಶ್ರಮದ ಘಟಕಗಳು]

3. ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನ Marginal Product: ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ಆದಾನಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದು, ಒಂದು ಆದಾನದ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್‌ನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

51. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ಐದು ದೇಶಗಳ ಕರೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

USA, UK, ಜರ್ಮನಿ, ಜಪಾನ್, ಚೀನಾ, ಅರ್ಜೆಂಟೀನಾ, UAE, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ರಷ್ಯಾ

ದೇಶ ->	USA	UK	ಜರ್ಮನಿ	ಜಪಾನ್	ಚೀನಾ	ಅರ್ಜೆಂಟೀನಾ	UAE	ಬಾಂಗ್ಲಾ ದೇಶ	ರಷ್ಯಾ
ಕರೆನ್ಸಿ	US ಡಾಲರ್	ಪೌಂಡ್ ಸ್ಟರ್ಲಿಂಗ್	ಯುರೋ	ಯನ್	ರೆನ್‌ಮಿನ್‌ಬಿ (ಯಾನ್)	ಪೆಸೋ	ದಿರಾಹ್ಮ್	ಟಾಕಾ	ರೂಬಲ್